

Proves d'aptitud personal

Graus en educació infantil i primària

Competència comunicativa i raonament crític

Sèrie 3

Qualificació			TR
Secció 1	Part 1		
	Part 2		
Secció 2			
Secció 3			
Suma de les notes (qualificació sobre 100)			
Qualificació sobre 10			
Qualificació final			

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

Aquesta prova consta de tres seccions:

Secció 1. Comprensió lectora

Secció 2. Expressió escrita

Secció 3. Reflexió sobre la llengua escrita

Tingueu en compte les observacions següents:

1. És obligatori respondre en català.
 2. La prova avalua la capacitat d'expressar-se correctament. Per aquest motiu, es penalitzaran els errors d'ortografia, de lèxic, de morfologia i de sintaxi amb un descompte d'1 punt per errada (el conjunt de la prova té un valor de 100 punts).
 3. Escriviu les respostes en l'espai assignat. Podeu utilitzar les pàgines 10 i 11 per a fer esquemes, esborranys, etc., però tingueu en compte que no es corregiran en cap cas.
-

SECCIÓ 1. COMPRENSIÓ LECTORA

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que es plantegen tot seguit.

Guillem d'Efak, invent i simulacre

I que te'n recordes
vell amic Guillem d'Efak
invent i simulacre?

Erosfera, 1982

La llegenda de Guillem d'Efak (1930-1995) va començar en el mateix moment del seu naixement a l'antiga Guinea Espanyola quan son pare, un guarda colonial de Manacor destacat a l'Àfrica, per facilitar el viatge del petit Guillem a Mallorca —en realitat un segrest, atès que sa mare no hi havia donat el consentiment— va falsificar la data de naixement de l'infant i, afegint-li un any, va declarar que havia nascut el 1929. D'Efak s'hi recreava de debò quan ho contava, sobretot quan hi afegia que durant la travessia —i això que ell tot just tenia dos anys— son pare va sacrificar un lloro, estrenyent-li secament el coll, només perquè s'havia esvalotat un poc.

D'Efak va aprendre de ben jove a dramatitzar els seus orígens africans i, mancat d'alternativa, és clar, va intentar treure'n el màxim profit. La trompa d'un elefant, explicava, havia tocat el ventre embarassat de sa mare, una princesa dels Fang, deia ell. Assegurava també que havia menjat carn humana i afegia que era una dieta que creava addicció.

Quan de jovenet va començar a cantar en escenaris locals de Manacor, el seu grup es va anomenar, com no podia ser d'altra manera, Orquestra Guinea. I quan va començar a actuar a la sala de festes La Cubana, a Palma, cantant música afrocaribenya i afroamericana, es va fer una màscara genial que li va proporcionar un èxit immediat: el Príncep Guillermo. Anys després va enregistrar prop de quaranta cançons (en uns nou discs) per a la discogràfica Concèntric, moltes de tema o estil afroamericà, com el famós «Blues en sol», una de les seves millors cançons. Si mai hagués volgut esquivar el seu mestissatge, el món, la societat, no li ho hauria permès.

A d'Efak, els seus orígens li degueren servir per a percebre i entendre amb perspicàcia els exclosos, els marginats, els inadaptats. Per alliberar-se de totes les possibles cadenes, la seva set d'aventures no va tenir mai límits. Explicava que va ser miner a Alsàcia i que allà el van apallissar uns miners rivals; que va fer la verema al sud de França i dormia a la serena, i que li hauria agradat fer la pesca del bacallà a Irlanda... L'empatia envers els pàries, apàtrides i proscrits, i l'experiència en primera persona d'haver estat pària, apàtrida i proscrit es reflecteix directament en la majoria de les seves creacions.

Un dels seus grans èxits musicals és «Sa cançó de Son Coletes» i part del mèrit és l'horror que provoca el seu argument truculent, basat en fets reals: durant la guerra del 36, a l'antic cementiri de Son Coletes, a Manacor, van assassinar molts de roigs (o sospitosos de ser-ho). Afigurant-se que la

censura no permetria mai una cançó rememorant aquell acte, d'Efak trasllada la brutalitat dels fets de la guerra del 1936 al segle xv durant les revoltes foranes que van precedir les Germanies, les lluites entre la part forana i els nobles de Ciutat. En un comentari a la contracoberta del disc original, explica: «L'any 1450 els pagesos mallorquins, farts de treballar sense sortir de deutes, iniciaren una marxa sobre Ciutat, acabdillats pel manacorí Simó Tort Ballester. [...] Tres anys durà la lluita [...]. «Sa cançó de Son Coletes» conta i canta aquests fets amb rigor històric: cada nom propi, cada esdeveniment i el patètic balanç els trobarem a qualsevol manual d'història mallorquina, jo no m'he tret res del cap.» I tanmateix, amb llicència poètica, s'empesca uns «mercenaris moros i napolitans», una al·lusió claríssima a les tropes del fals comte Rossi i a les tropes africanes de Franco.

De totes les seves activitats (cançó, teatre, traducció i poesia), ell considerava que la poesia era allò que més el definia. Afortunadament, fa pocs anys es va publicar en un sol volum la seva *Obra poètica* (2016), un llibre que recopila en més de quatre-centes pàgines el conjunt de la poesia de d'Efak, encapçalat per un magnífic pròleg de Bernat Nadal. L'antòleg combina hàbilment l'anàlisi dels poemes amb històries personals que ell sap de primera mà. Com tots els qui el van conèixer, Nadal remarca que un dels trets principals de d'Efak era la seva capacitat d'automitificació i la seva finíssima destresa com a *raconteur*. El fet és que d'Efak va aprendre primer a parlar el castellà a Guinea i posteriorment va aprendre el català a Manacor a partir dels tres anys. El català, emperò, va ser de gran utilitat per articular la seva *différance* (en el sentit de Derrida), una màscara més sobre altres màscares. Segons Nadal, *Erosfera* (1982) és el cim de la seva poesia. Es tracta de dos textos que s'alternen: un «Poema» format per sonets sense rimar i un «Contrapunt» autobiogràfic. A part de les subtilitats literàries, el text és corprenedor per la seva sinceritat. Al bell principi del poema, l'autor es defineix com a «invent i simulacre» i al final conclou: «Jo, de fidel, sols ho haig de ser a la vida.» Molts dels qui el coneixien saben que l'afirmació era cent per cent sincera. Per una vegada, d'Efak s'havia després, gràcies a la poesia, de les màscares que el seu paper de *performer* (cantant i actor) l'obligava a encarnar.

Probablement és una exageració afirmar, com va dir l'escriptor Gabriel Galmés, que d'Efak «passarà a la història [...] per fer de la seva vida una obra de creació», o que «el millor dels personatges teatrals de Guillem d'Efak», com afegeix el seu biògraf, Bartomeu Mestre, «era ell mateix; la millor novella, la vivencial biografia». La seva vida va ser efectivament una faula, una llegenda, una mitologia, encesa i atiada per ell mateix, però la seva obra encara desperta interès, i cada vegada més, a dir ver. A més a més de versions musicals de la seva poesia fetes per molts compositors (vegeu YouTube), Bartomeu Mestre ha publicat dues edicions d'una biografia imprescindible (*Balada d'en Guillem d'Efak*, 2010) i una recopilació de les seves obres escèniques (*Teatre*, 2000). Per si no fos prou, *El dimoni Cucarell* és una obra de teatre per a joves encara avui molt representada. A la Viquipèdia es pot llegir que «s'han enregistrat més discs amb cançons de Guillem d'Efak en els vint anys posteriors a la seva mort que en tota la seva vida.» I això mateix ha passat amb l'edició de llibres. Hipèrbole del cantant i escriptor més hiperbòlic de Mallorca? Ni de bon tros. Guillem d'Efak, recitador de faules, mitòman i bruixot —sobretot bruixot, conjurador de forces sobrenaturals—, continua embadalint el públic.

Adaptació d'un text d'Antoni PIZÀ. *L'Avenç*, núm. 466 [en línia] (març 2020)

Part 1

Tenint en compte el text que heu llegit, trieu la resposta correcta en cadascuna de les cinc qüestions següents.

[15 punts: 3 punts per cada resposta correcta, 0 punts per les qüestions no contestades i -1,5 punts per cada resposta incorrecta]

1. D'Efak barrejava sovint realitat i ficció, els fets biogràfics amb la narració simbòlica, però sabem del cert que
 - a) és autor de *Concèntric*, *El dimoni Cucarell* i *Erosfera*.
 - b) fou compositor de quaranta cançons, biògraf i miner.
 - c) fou compositor, dramaturg i recontador.
2. Per què d'Efak no amagava els seus orígens?
 - a) Perquè tot Manacor coneixia la seva història i li era impossible amagar-los.
 - b) De fet, no volia fer-ho; al contrari, els aprofitava per a crear el seu personatge.
 - c) Sí que va aconseguir amagar-los, gràcies a la creació de diverses màscares.
3. Guillem d'Efak, a «Sa cançó de Son Coletes»,
 - a) homenatja els morts del segle xv amb una metàfora sobre la Guerra Civil.
 - b) recorda els fets de les revoltes foranes, durant les quals hi va haver molts morts.
 - c) narra les revoltes foranes i hi amaga una crítica al franquisme.
4. Per què es qualifica d'Efak de *pària*?
 - a) Perquè s'identificava amb diferents minories i amb els exclosos de la societat.
 - b) Perquè no va tenir l'èxit que es mereixia en vida, tot i que sí que n'ha tingut un cop mort.
 - c) Perquè va haver de viatjar per a sobreviure fent de miner i veremador.
5. Quin tipus de text és «Guillem d'Efak, invent i simulacre»?
 - a) És una biografia breu que interpreta vivències i composicions de d'Efak, i posa de manifest la qualitat i la vigència de la seva obra.
 - b) És un reportatge d'investigació que revela totes les falsedats que van envoltar la vida i l'obra de d'Efak.
 - c) És una recensió que dona notícia dels llibres, els discs i les versions de cançons de Guillem d'Efak que s'han reeditat recentment.

Espai per al corrector/a		
Secció 1. Part 1	Qüestió 1	
	Qüestió 2	
	Qüestió 3	
	Qüestió 4	
	Qüestió 5	
	Total de les qüestions*	

3 punts per cada resposta correcta, 0 punts per les qüestions no contestades i -1,5 punts per cada resposta incorrecta.

* Aquest total no pot ser inferior a 0 punts.

Responen a les tres qüestions següents, relatives al text que heu llegit, d'una manera sintètica i amb les vostres paraules. Per a respondre, feu servir únicament l'espai que hi ha a sota de cada qüestió.

6. Justifiqueu el títol del text: «Guillem d'Efak, invent i simulacre».

7. D'Efak tenia tendència a mitificar la seva vida explicant anècdotes. Citeu-ne tres exemples.
8. Expliqueu quins gèneres va cultivar d'Efak i esmenteu-ne un títol d'exemple de cadascun.

Espai per al corrector/a		
Secció 1. Part 2	Qüestió 6	
	Qüestió 7	
	Qüestió 8	
	Suma	
	Descompte per faltes	
	Total de les qüestions	

5

SECCIÓ 2. EXPRESSIÓ ESCRITA

[50 punts. Es valorarà l'adequació, la coherència i la cohesió del text.]

Escriviu la biografia d'un/a artista o científic/a, real o inventat, anterior al segle XXI. Si opteu per inventar-vos el personatge, cal que la narració sigui versemblant dins el context històric que escolliu. Expliqueu les fites més importants de la seva trajectòria; podeu incorporar-hi també alguna anècdota.

Heu d'elaborar un text que es pugui entendre d'una manera autònoma; ha de tenir un títol adient i una extensió entre dues-centes cinquanta i tres-centes paraules. Anoteu al final el nombre de paraules que heu escrit.

Espai per al corrector/a			
Secció 2	Valoració global		
	Adequació	Objectiu	
		Gènere	
		Registre	
	Coherència	Estructura	
		Informació	
		Argumentació i valor afegit	
	Cohesió	Sintaxi	
		Puntuació	
		Connexió d'idees	
	Suma		
	Descompte per faltes		
	Total		

SECCIÓ 3. REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA ESCRITA

[20 punts: 0,5 punts per cada error detectat degudament, 0,75 punts per cada correcció adequada i 0,75 punts per cada justificació ben argumentada]

El text següent conté diversos errors. Fent ús de les taules que hi ha a continuació, detecteu i corregiu deu errors d'expressió escrita i justifiqueu-ne la correcció. Els errors poden ser d'ortografia, lèxic, morfologia, sintaxi, puntuació, adequació, coherència o cohesió. Per fer-ho, seguiu la pauta següent:

Error: Escriviu la forma incorrecta tal com apareix en el text.

Línia: Escriviu en quin número de línia es troba l'error.

Correcció: Escriviu la forma correcta.

Justificació: Expliqueu els motius o la normativa que determinen que la forma és incorrecta.

Història del silenci, d'Alain Corbin

El silenci, no és la simple ausència de soroll: fa possible la fortaleza interior de grans escriptors, pensadors, erudits i creients; es un requisit indispensable per a la contemplació, la fantasia, la pregària i la creació. El silenci és la íntima font de la qual brota el llenguatge, i impregna als nostres espais més privats i sagrats, des de el dormitori fins a la catedral. Però, malgrat el seu paper fonamental en algunes de les experiències més profundament humanes, el silenci ha estat desterrat de les nostres vides pel bullici insubornable dels espais urbans i els aparells tecnològics. En el nostra present ensordidor, Alain Corbin, ha través de l'obra d'escriptors, artistes i filòsofs que van cultivar el recolliment i la calma, recupera la història d'un temps en la qual la paraula era inusual i preuada, i ens convida a re descobrir el silenci i la Vida interior.

1	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
2	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
3	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
4	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			

5	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
6	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
7	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
8	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
9	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			
10	Error:	Línia:	Correcció:	Total:
	Justificació:			

Espai per al corrector/a		
Secció 3	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	
	9	
	10	
	Suma	
	Descompte per faltes	
	Total	

[Pàgina per a fer esquemes, esborranys, etc.]

[Pàgina per a fer esquemes, esborranys, etc.]

--	--

Etiqueta de l'alumne/a

--

Institut
d'Estudis
Catalans